
ADVIES

Ontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 29 maart 2018 tot vaststelling van de interventienormen en saneringsnormen

---

Aanvrager	Minister Alain Maron
Aanvraag ontvangen op	28 september 2023
Aanvraag behandeld door	Commissie Leefmilieu
Advies aangenomen door de Plenaire vergadering op	16 november 2023

Vooraf

Het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 29 maart 2018 stelt de normen vast voor verschillende parameters (zware metalen en metalloïden, monocyclische aromatische koolwaterstoffen, gechloreerde (carcinogene) koolwaterstoffen, polycyclische aromatische koolwaterstoffen, cyaniden, pesticiden, trimethylbenzenen, chloorfenolen, asbest, nitraten en enkele andere organische verbindingen).

Indien een verontreinigende stof, die niet in deze lijst voorkomt, moet worden geanalyseerd (omwille van zijn vermoedelijke aanwezigheid op een site), dan bepaalt dit besluit dat het aan de bodemverontreinigingsdeskundige is om normen voor te stellen (bij voorkeur gebaseerd op normen die in de twee andere gewesten van België worden toegepast).

De noodzaak om PFAS¹ te analyseren bij bodemonderzoeken te Brussel is echter niet langer uitzonderlijk (NVDR: recente analyses van Leefmilieu Brussel hebben hun aanwezigheid in de bodem en het grondwater namelijk herhaaldelijk aangetoond).

Het is bijgevolg noodzakelijk om interventie- en saneringsnormen voor PFAS vast te stellen, en dit maakt het voorwerp van deze wijziging van het besluit uit (NVDR: aan de andere normen wordt niet geraakt).

Dit voorstel van normen voor PFAS werd opgesteld door Leefmilieu Brussel op basis van de beschikbare wetenschappelijke gegevens, hierbij rekening houdend met de bestaande Europese normen en deze bepaald in de andere gewesten (NVDR: de Europese Unie heeft dan wel PFAS-normen bepaald voor water voor menselijke consumptie maar er werd nog geen enkele Europese norm betreffende PFAS in de bodem uitgebracht).

In het kader van de opstelling van dit ontwerpbesluit werd bovendien een raadpleging van de bodemverontreinigingsdeskundigen georganiseerd.

Tot slot is voorzien dat dit normatief kader kan evolueren in functie van de wetenschappelijke kennis en wijzigingen van de Europese normen.

Advies

1. Algemene beschouwingen

1.1 Doelstelling

Brupartners herhaalt dat hij het voornemen om de regels voor het beheer en de sanering van verontreinigde bodems op basis van het beginsel « de vervuiler betaalt » volledig onderschrijft. Hij meent namelijk dat het beheer en de sanering van de bodems essentiële maatregelen zijn inzake volksgezondheid, in het bijzonder als deze bodems grondwater bevatten dat « oppervlaktewater » of water bestemd voor menselijke consumptie kan worden, of als ze voor voedselproductie bestemd zijn.

---

¹ Uit het Engels « per- and polyfluoroalkyl substances » voor « poly- en perfluoralkylstoffen ».

1.2 Normatief kader en rechtszekerheid

Elke economische speler heeft nood aan voorzienbaarheid en rechtszekerheid om zijn ontwikkeling te verzekeren. De definitie van een rechtskader, dat de verplichtingen inzake analyse en sanering van verontreinigingen door PFAS op duidelijke en nauwkeurige wijze bepaalt, is dan ook meer dan welkom.

Toch vestigt **Brupartners** de aandacht op de volgende elementen :

- De studies uitgevoerd door Leefmilieu Brussel wijzen op een hoge verhouding (ongeveer 50%) van de sites waarop men de aanwezigheid van PFAS vermoedt en waarvoor de overwogen normen zullen worden overschreden² ;
- Ook al is hierover een studie aan de gang, toch beschikt men momenteel nog over geen raming van de verhouding voor residentiële en natuurruimten (waarop geen enkel vermoeden van aanwezigheid van PFAS rust) waarop de overwogen normen mogelijks worden overschreven ;
- Aangezien men weinig ervaring heeft met dit soort verontreiniging, zijn de kosten inzake risicobeheer en voor de sanering van gronden, die door PFAS zijn verontreinigd, moeilijk te ramen (meer bepaald in de context van een toename van de vraag naar zulke tussenkomsten ingevolge de bepaling van wettelijke verplichtingen op dit gebied) ;
- Aangezien het opkomende verontreinigende stoffen betreft, kent de wetenschappelijke kennis inzake PFAS een onafgebroken en snelle evolutie.

Gelet op deze elementen en in navolging van de Vlaamse benadering stelt **Brupartners** de gepastheid in vraag om een algemeen normatief kader te bepalen voor de talrijke gronden die in de inventaris van de bodemstaat in categorie 0 zijn opgenomen (« percelen die mogelijks verontreinigd zijn »).

Brupartners vindt dat het in een eerste fase relevanter zou zijn om PFAS-normen toe te passen op de terreinen die als « risicovol » worden beschouwd omwille van sterke vermoedens met betrekking tot de aanwezigheid van dit soort verontreiniging, of op terreinen waar voedingsmiddelen voor menselijke consumptie worden geproduceerd (bijv. gemeenschappelijke moestuinen, kippenhokken, ...). Een evolutie naar een uitbreiding van de PFAS-reglementering tot andere soorten (met name residentiële) gronden zou kunnen worden overwogen indien de lopende studies de gepastheid hiervan zouden aantonen.

Brupartners is bovendien de mening toegedaan dat een geleidelijke toepassing van verplichtingen inzake beheer en sanering van de verontreinigingen door PFAS zou toelaten om de mogelijks aanzienlijke financiële impact voor de houders van de verplichting te evalueren en hierop vooruit te lopen (zie hieronder).

Meer progressiviteit zou tot slot de netwerken voor de sanering van door PFAS verontreinigde gronden toelaten om hun logistiek op serene wijze aan te passen teneinde in de mogelijkheid te verkeren om de nieuwe gevallen, die het gevolg zijn van wettelijke verplichtingen, te beheren.

1.3 Financiële impact

Krachtens de bepalingen van de ordonnantie van 5 maart 2009 betreffende het beheer en de sanering van verontreinigde bodems brengt elke overschrijding van een interventienorm de verplichting mee

---

² Sites waarop risicoactiviteiten aanwezig zijn of waarop er branden (of brandoefeningen) zijn geweest waarbij schuim werd gebruikt dat mogelijks PFAS bevat.

om de vastgestelde verontreiniging te behandelen (beheer van het risico of sanering). De bepaling van een nieuwe interventienorm brengt bijgevolg automatisch mogelijke nieuwe verplichtingen mee.

Brupartners vindt het vanzelfsprekend noodzakelijk om het reële karakter van de bodemverontreiniging en van het bodemwater door PFAS, dit zijn nieuwe en zorgwekkende verontreinigende stoffen, te kennen en te analyseren. **Brupartners** verwelkomt het voornemen om voor deze analyses een stelsel van premies te voorzien indien het weesverontreinigingen betreft.

Toch stelt **Brupartners** zich vragen bij de financiële impact van de bepaling van eisen inzake risicobeheer of de sanering van gronden met een PFAS-verontreiniging.

Aangezien dit ontwerpbesluit de toevoeging van normen voor een nieuwe verontreinigende stof voorziet, vraagt **Brupartners** tot slot om zich ervan te vergewissen dat de voorziene bepalingen geen buitensporige bijkomende kosten meebrengen in verhouding tot de onderzoeken en maatregelen die reeds werden gerealiseerd in het kader van het beheer van andere vormen van verontreiniging.

1.4 Economische functie

Brupartners stelt vast dat de interventienorm (bijlage 1) verschilt voor de klassen van gevoeligheid « bijzondere zone », « woonzone » en « industriezone ». De norm « Σ totale PFAS bodem » is daarentegen identiek voor deze drie zones.

Overtuigd van de noodzaak van een mix van functies in de stad, herhaalt **Brupartners** dat hij in dit opzicht aanbeveelt om zones te behouden die uitsluitend bestemd zijn voor economische ontwikkeling in het algemeen en industriële ontwikkeling in het bijzonder. In deze zones moeten de economische spelers evenwichtige milieunormen kunnen genieten die de economische rol van de bedrijven (met name stedelijke industrieën) behouden en tegelijkertijd een bevredigende bescherming van het milieu en de gezondheid (met name van de werknemers die op deze locaties aanwezig zijn) garanderen.

*
*   *